

Broj: Ž-SA-05-549/15

Broj preporuke: P- 88 /16

Datum: 16.05.2016.godine

JU Dom zdravlja Vitez

Ul. Hrvatskih branitelja 2/a

72250 Vitez

P R E P O R U K A

u vezi sa žalbom Uniqa osiguranja d.d.

I – UVOD

Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zaprimili su žalbu Uniqa osiguranja d.d. zbog kršenja odredbi *Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine*¹ od strane JU Dom zdravlja Vitez. Žalba je registrovana pod brojem **Ž-SA-05-549/15**.

II – ČINJENIČNO STANJE I POSTUPAK PRED INSTITUCIJOM OMBUDSMENA

Žalbeni navodi i dostavljena dokumentacija ukazuju da je Uniqa osiguranje d.d. dana 15.12.2014. godine JU Domu zdravlja Vitez podnijela zahtjev za pristup informacijama, kojim je tražen uvid u medicinsku dokumentaciju za umrlog Bralo Miroslava, odnosno traženi su podaci iz zdravstvenog kartona o liječenju pacijenta. Kako se u žalbi navodi, JU Dom zdravlja Vitez je postupajući po zahtjevu odbio pristup informacijama, zbog čega je Uniqa osiguranje d.d. uložila prigovor Upravnom odboru JU Dom zdravlja Vitez, koji je rješavajući žalbu, dana 07.05.2015. godine donio Odluku broj: 11-04-150/2015 kojom se žalba odbija.

Prvostupanjsko tijelo u postupku odlučivanja po zahtjevu za pristup informacijama odbilo je pristup informacijama pozivajući se isključivo na članak 36. Zakona o pravima i obvezama pacijenata Federacije BiH.

Nadalje, uvidom u Odluku donesenu u drugostupanjskom postupku utvrđeno je da je žalba Uniqa osiguranje d.d. odbijena isključivo pozivajući se na mišljenje Federalnog ministarstva pravde broj: 03-49-2564/15 od 02.04.2015. godine o primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine u konkretnom slučaju, a koje je dostavljeno po zahtjevu Upravnog odbora JU Dom zdravlja Vitez.

¹ "Službeni glasnik BiH" broj: 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13

Dana 21.10.2015. godine JU Dom zdravlja Vitez upućen je akt u cilju pribavljanja izjašnjenja povodom žalbenih navoda. Odgovor JU dom zdravlja Vitez broj: 11-01-215/2015 od 04.11.2015. godine Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimili su dana 10.11.2015. godine. U dostavljenom aktu navedeno je da je prvobitni akt Ombudsmana BiH razmatran na 1. vanrednoj sjednici održanoj dana 04.11.2015. godine i u vezi sa istim je zaključeno da je odluka kojom se odbija pristup informacijama donesena sukladno članku 8. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, te da je:

„...Upravni odbor nesumnjivo utvrdio da ne postoji javni interes predviđen članom 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama...”

III - RELEVANTNO ZAKONODAVSTVO

1. MEĐUNARODNI STANDARDI

a) Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Članak 10.

1. Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja, bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne spriječava države da zahtijevaju dozvole za rad od radio, televizijskih i filmskih kompanija.

b) Opća deklaracija o pravima čovjeka i građanina

Članak 19.

Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja. To pravo obuhvata slobodu zadržavanja mišljenja bez vanjskih pritisaka te slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg sredstva javnog priopćavanja i bez obzira na granice.

c) Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima

Članak 19.

2. Svako ima pravo na slobodu izražavanja; to pravo obuhvata slobodu da traži, dobija i širi informacije i misli svake vrste, bez obzira na granice, bilo usmeno, pismeno, štampom ili u umjetničkoj formi, ili bilo kojim drugim sredstvom po svom izboru.

3. Vršenje prava predviđenih u stavu 2. ovog člana nosi sa sobom posebne dužnosti i odgovornosti. Zbog toga se ono može podvrći određenim ograničenjima koja moraju biti utvrđena zakonom i biti neophodna:

a) za poštovanje prava ili ugleda drugih lica;

b) za zaštitu državne sigurnosti ili javnog reda, ili javnog zdravlja ili morala.

2. ZAKONODAVSTVO BIH

a) Ustav BiH

Članak II

3. Međunarodni standardi

Prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

b) Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije BiH

Članak 9.

Ispitivanje javnog interesa

(1) Nadležni javni organ saopćava traženu informaciju bez obzira na izuzetak utvrđen sukladno čl. 6., 7., ili 8. ovog zakona, ako je to opravdano javnim interesom. Pri tome uzima u obzir svaku korist i štetu koje mogu proisteći iz saopćavanja informacije.

(2) Prilikom donošenja odluke da li je saopćavanje informacije opravdano javnim interesom, nadležni javni organ razmatra okolnosti naročito uključujući: svako nepoštivanje zakonske obaveze, postojanje bilo kakvog prijestupa, nepravde, zloupotrebe vlasti ili nemara u obavljanju službene dužnosti, neovlaštenog korištenja javnih fondova, opasnosti po zdravlje ili sigurnost pojedinca, javnosti ili okoline.

(3) Ako se utvrdi da je saopćavanje tražene informacije, koju je nadležni organ utvrdio kao izuzetak u smislu čl. 7. i 8. ovog zakona u javnom interesu, nadležni javni organ rješenjem obavještava treću stranu da će informaciju saopćiti po isteku roka od 15 dana od dana prijema tog rješenja. Navedeno rješenje sadrži pouku o pravu na žalbu, naznaku i adresu organa kojem se žalba podnosi, rok i troškove za podnošenje žalbe, kao i uputu o pravu obraćanja Instituciji ombudsmena Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ombudsmen) sa naznakom neophodnih podataka za kontaktiranje ombudsmena.

Članak 14. stavak 3.

(3) Ako nadležno javno tijelo odbije pristup informaciji u cijelosti ili djelimično, podnositelj zahtjeva obavještava se rješenjem, koje sadrži:

1) zakonski osnov za status izuzeća informacije u smislu ovoga zakona, uključujući sva materijalna pitanja važna za donošenje rješenja, kao i uzimanje u obzir čimbenika javnoga interesa i

2) pouku o pravu na prigovor, naznaku i adresu tijela kojem se prigovor podnosi, rok i troškove za podnošenje prigovora.

3) rješenja iz st. 2. i 3. ovog člana dostavljaju se se što je prije moguće, a najkasnije 15 dana od dana prijema zahtjeva...

4) nezadovoljna stranka može protiv rješenja iz stava (3) ovog člana podnijeti prigovor rukovoditelju organa u roku osam dana od dana prijema rješenja.

c) Zakon o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine²

Članak 1. stavak 1.

„Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promoviranja dobre uprave i vladavine prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je garantirano posebno Ustavom BiH i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog Ustava koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti Institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta u skladu sa odredbama ovog Zakona.“

Članak 32. stavak 1.

„Ombudsmen može dati preporuke organima vlasti u Bosni i Hercegovini...“

Članak 32. stavak 4.

„Kada, nakon razmatranja predmeta, ombudsmen ustanovi da način na koji je zakon primijenjen vodi nepravničnim rezultatima, on može uputiti nadležnom organu preporuke koje bi dovele do pravičnog rješenja situacije predmetnog pojedinca ...

IV – MIŠLJENJE OMBUDSMANA BOSNE I HERCEGOVINE

Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine propisano je da Ombudsmani Bosne i Hercegovine mogu reagirati u slučaju kada osnovano sumnjaju da način na koji su primijenjeni zakon i međunarodni dokumenti o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, vodi nepravničnim rezultatima.

Žalbe su razmatrane u svjetlu članka 10. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, članka 19. Opće deklaracije o pravima čovjeka, članka 19. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, te članka 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine.

Najprije, Ombudsmani BiH žele ukazati na odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine (članak 4.) koji propisuje da svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama, da je obveza svakog javnog tijela da informacije koje su u njegovom posjedu priopći, te da ovo pravo može biti ograničeno samo na način i pod uvjetima utvrđenim odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine. Također, napominjemo da su nadležna tijela obvezna preduzeti sve potrebne radnje u cilju saopćavanja traženih informacija, da je Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine *lex specialis*, kao i da u slučaju odbijanja i odobravanja pristupa informacijama, žalitelju mora biti odgovoreno u formi rješenja.

Na osnovu cjelokupne dokumentacije u spisu predmeta, Ombudsmani BiH su utvrdili da u konkretnom slučaju JU Dom zdravlja Vitez nije odlučio po žalbi na Odgovor broj: 11-01-

² “Službeni glasnik BiH” broj: 32/00, 19/02, 35/04 i 32/06

4022/2014 od 19.12.2014. godine, sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, te je time

p r e k r š i o

članak 14. stavak 3. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine

Naime, po izvršenom uvidu u Odgovor JU Dom zdravlja Vitez broj: 11-01-4022/2014 od 19.12.2014. godine i Odluku Upravnog odbora JU Dom zdravlja Vitez broj: 11-04-150/2015 od 07.05.2015. godine utvrđeno je da nijedan akt nije sačinjen u formi rješenja, kako to nalaže Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije BiH. U obrazloženju Odluke drugostupanjskog tijela sadrži navodi se:

„...Upravno vijeće/odbor JU Dom zdravlja Vitez je na 19. redovnoj sjednici donio Zaključak broj 11-04-107/2015. Kojim se tražilo stručno mišljenje nadležne institucije, a vezano za Vašu žalbu koji Vam je dostavljen. Kako je dostavljen odgovor nadležne institucije, Federalnog ministarstva pravde Sarajevo, Upravno vijeće/odbor je odlučilo kao u dispozitivu Odluke...”

Na osnovu citiranog proizlazi da Upravni odbor, kao drugostupanjsko tijelo nije niti razmatrao žalbene navode iz žalbe Uniq osiguranja d.d., nije proveo test javnog interesa, nego je pozivanjem isključivo na mišljenje Federalnog ministarstva pravde odlučio da odbije žalbu. Drugostupanjsko tijelo se prilikom odbijanja pristupa informacijama nije pozvalo na materijalne propise, odnosno odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, niti je obrazložilo razloge zbog kojih nije moguće udovoljiti zahtjevu. Suprotno tome, Upravni odbor u drugostupanjskom postupku svoju odluku je zasnovao na mišljenju Federalnog ministarstva pravde, koje ima neobavezujuću snagu.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine su izvršili uvid i u mišljenje Federalnog ministarstva pravde broj: 03-49-2564/15 od 02.04.2015. godine, te utvrdili da je i Mišljenjem ukazano da JU Dom zdravlja Vitez treba postupiti sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine:

„... mišljenja smo da je u konkretnoj situaciji javni organ obavezan, primjenjujući odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama, prilikom donošenja odluke o dostupnosti traženih podataka primijeniti i odredbe Zakona o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata Federacije BiH, kao materijalni propis kojim je regulisana ova oblast, kao i odredbe Zakona o zaštiti ličnih podataka...te obavezno pružiti objašnjenje povodom ispitivanja javnog interesa.”

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, imajući u vidu sve naprijed izneseno, a u svrhu otklanjanja uočenih povreda ljudskih prava zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji čine sastavni dio Ustava, na osnovu člana 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a postupajući po žalbi Uniqa osiguranja d.d., donose s l j e d e ć u :

P R E P O R U K U

Upravnom odboru JU Dom zdravlja Vitez

1. Da se poništi Odluka Upravnog odbora broj: 11-04-150/2015 od 07.05.2015. godine i donese novo Rješenje sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine.
2. Da se izvijeste Ombudsmeni za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke i dostave rješenja donesena sukladno ovoj Preporuci.

Rok za realizaciju preporuke iznosi 30 dana.

Sukladno članku 33. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine:

mr.sci. Jasminka Džumhur, s.r.

Nives Jukić, s.r.

dr. Ljubinko Mitrović,s.r.

Dostavljeno:

1 x naslovu

1x žalitelju

1 x u spis